

Puhdas, turvallinen ja älykäs Itämeri – Suomi luotsaa Itämeren valtioiden neuvostoa

Satu Mattila



Suomen heinäkuussa 2013 alkanut vuoden mittainen puheenjohtajuuskausi Itämeren valtioiden neuvostossa on puolivälissä. Puheenjohtajuutta koordinoi ulkoministeriön CBSS-tiimi, mutta käytännön yhteistyöstä ovat myös vastuussa eri ministeriöt ja viranomaiset. Yhteistyötä tehdään lukuisten toimijoiden kanssa, kuten kaupungit, maakuntaliitot, yliopistot ja eri järjestöt. Puheenjohtajuuskauden tavoitteena on edistää yhteistyötä kaikille yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi ja mahdollisuuksien hyödyntämiseksi tehokkaammin Itämeren valtioiden neuvoston tavoitteiden pohjalta.

Itämeren valtioiden neuvosto (CBSS) perustettiin vuonna 1992 aikana, jolloin Baltian maat itsenäistyivät ja EU laajeni vähitellen itään ja pohjoiseen. Tällä hetkellä CBSS:n yhdestätoista jäsenmaasta kahdeksan on EU:n jäseniä. Neuvostoon kuuluvat kaikki pohjoismaat, Baltian maat sekä Saksa, Puola ja Venäjä. Myös EU:n edustaja osallistuu toimintaan ja on järjestön perustajajäsen.

CBSS on keskeinen alueellinen foorumi korkean tason strategisille keskusteluille. Se kokoaa yhteen jäsenmaiden ulkoministerit vuorovuosin alueen pääministerien kanssa. Alueellista yhteistyötä koskevien keskustelujen lisäksi ministerikokousten yhteydessä pidetään monia kahdenvälisiä tapaamisia. CBSS on parinkymmenen vuoden olemassaolonsa aikana kehittynyt myös projektiorganisaationa erityisesti 2000-luvun lopun uudistusprosessin seurauksena. Sillä on kasvava rooli EU:n Itämeristrategian täytäntöönpanossa. Lisäksi vuonna 2012 perustetusta 1 milj. euron rahoitusinstrumentista myönnetään pienimuotoista avustusta Itämeren alueen kehittämiseen liittyville projekteille.

Venäjän puheenjohtajuuskausi CBSS:ssä päättyi kesäkuun 2013 alussa pidettyyn CBSS:n ulkoministerikokoukseen Kaliningradissa. Ulkoministerikokouksessa keskusteltiin CBSS:n roolista ja Venäjän puheenjohtajuuskaudesta saavutuksista. Venäjän kaudella korostui erityisesti Kaliningradin alueen kehittäminen (SEBA-yhteistyö) ja rahoitusinstrumenttien käynnistäminen, mitkä olivat yhteisiä tavoitteita Venäjää puheenjohtajana edeltävän Saksan kanssa. Suomen ulkoministeri Erkki Tuomioja esitteli Kaliningradissa Suomen puheenjohtajuuskauden tavoitteet.

Suomella on CBSS-puheenjohtajuuskaudellaan kolme käytännön periaatetta: koherenssi, yhteistyö ja jatkuvuus. Tavoitteena on parantaa Itämeren alueen toimijoiden yhteistyötä ja löytää synergioita pohjoisten alueneuvostojen ja erityisesti CBSS:n, pohjoisen ulottuvuuden politiikan ja EU:n

Itämeristrategian kesken. Yhteistyötä alueellisten toimijoiden kesken pohditaan Helsingissä huhtikuussa 2014 pidettävässä CBSS:n varaulkoministerikokouksessa. Kokous järjestetään yhdessä Barentsin euroarktisen neuvoston kanssa (BEAC), jonka puheenjohtajana Suomi toimii seuraavat kaksi vuotta. Kysymys alueellisen koherenssin parantamisesta on ollut esillä useampien vuosien ajan. Suomi pyrkii osaltaan jatkamaan näitä pohdintoja yhteistyön vahvistamiseksi ja toimintojen koordinoimiseksi yhteisten tavoitteiden aikaansaamiseksi. Yhteistyötä on tiivistetty mm. HELCOMin kanssa, joka vastaa merellisen ympäristön suojelusta.

Suomen puheenjohtajuuskauden yleisteemana on puhdas, turvallinen ja älykäs Itämeri. Kolme prioriteettialuetta ovat meripolitiikka, kansalaisturvallisuus ja ihmisten välinen kanssakäyminen. Meripolitiikassa painopisteenä on puhdas merenkulku ja erityisesti vaihtoehtoiset polttoaineet ja nesteytetyn luonnonkaasun käytön lisääminen laivaliikenteessä. Keskeisin tapahtuma tällä sektorilla on tammikuussa Viking Grace-laivalla pidettävä seminaari, jossa hallinnon, elinkeinoelämän ja finanssialan asiantuntijat sekä tutkijat pohtivat yhdessä keinoja edistää kestäviä ratkaisuja meriliikenteessä. Rajavalvonta- ja pelastusviranomaisten toiminnan edistäminen, liittyen esim. merellä tapahtuviin monialaonnettomuuksiin sekä ydin- ja säteilyturvallisuuteen, ovat osa kansalaisturvallisuuden vahvistamista.

Turku on kesäkuun 2014 alussa monien Itämeren alueen toimijoiden kohtaamispaikka. Suomen CBSS-puheenjohtajuuskauden huipentuma on Turussa 3-4. kesäkuuta 2014 pidettävä pääministerikokous. Edellinen huippukokous järjestettiin Saksan puheenjohtajuuskaudella Stralsundissa toukokuussa 2012 liittokansleri Angela Merkelin johdolla. Turun huippukokouksen kanssa samaan aikaan kaupungissa järjestetään EU:n Itämeri-strategiaa koskeva vuosittain foorumi, Baltic Development Forum (BDF) kokoaa Turkuun elinkeinoelämän edustajia ja lisäksi vuosittaiseen Itämeren alueen kansalaisjärjestöfoorumiin odotetaan noin 200 osanottajaa kaikista alueen maista. Turku Baltic Sea Days kokoaa Turkuun odotettavasti lähes 1000 osanottajaa eri tilaisuuksiin. Itämeri-teema näkyy tuolloin myös Turun toreilla ja kaduilla, innostaen toivottavasti meitä kaikkia toimiin Itämeren ympäristön ja hyvinvoinnin parantamiseksi.

formin.finland.fi/cbss

Satu Mattila
suurlähettiläs
CBSS-puheenjohtajuus



Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
2/2014	9.1.2014	Ravinteet rullaamaan ja loppu tuhlaukselle Ilkka Herlin, hallituksen puheenjohtaja, Baltic Sea Action Group
1/2014	2.1.2014	Uusi vuosi ja Itämeren alueen uudet mahdollisuudet Jyrki Katainen, pääministeri, Valtioneuvoston kanslia
41/2013	14.11.2013	Itämerellisiä ajatuksia Pietarista Pirjo Tulokas, pääkonsuli, Suomen Pietarin pääkonsulaatti
34/2013	26.9.2013	Itämeri ja moraalinen saastuminen Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo
26/2013	1.8.2013	Itämeri-haaste nimeltä korruptio Erkki Laukkanen, puheenjohtaja, Transparency, Suomi
11/2013	14.3.2013	Voisi Tallinnaan mennä muutenkin kuin turistiksi Markku Mantila, päätoimittaja, Kaleva
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs